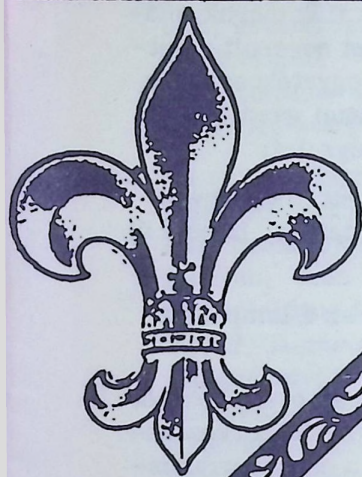

VEZETŐK LAPJA

MEGISMEREM CSERKÉSZETEMEI

CSERKÉSZ LELKIISMERETVIZSGÁLAT

KERETTÖRTÉNETEK A NEVELÉSÜNKBEN

ÚJ UTAKON AZ AMERIKAI CSERKÉSZET

MAGYARSÁGNEVELÉSÜNK CÉLJAI

REGŐSROVAT - FÖLDÉDESANYÁNK

ÚJ AMERIKAI CSERKÉSZKÖNYV

A KISCERKÉSZÖSSZEJÖVETEL

AZ ÉN MÓDSZEREM

28. szám

1973

ÚJ UTAKON AZ AMERIKAI CSERKÉSZET

A "Scouting for Adults" című cserkész folyóirat 1972. március-áprilisi számában négy prominens cserkészvezető azt tárgyalja, hogy miként lehetne a cserkész törvények elveit időszerűbbé tenni a mai cserkész ifjúság számára. Az kétségtelen, hogy a B. S. A. mozgalom foglalkozik a legtöbb fiúcserkésszel a világon és elvitathatatlan, hogy az amerikai cserkészlet egyike azoknak a mozgalmaknak, amely leghatásosabban tartotta életben a cserkész törvények elveit. A B. S. A. vezetői észrevették, hogy bár a mozgalom fejlődik az országban és tagjainak száma szaporodik, az is észrevehető, hogy a fiúk maguk mások, mint az előző korosztályokban voltak. Például újabban a cserkészlet bevonult a gettókba, ugyanakkor a jómódúak lakónegyedeibe és kinyúlt még a testi fogyatékosokban szenvedő fiúk felé is. Ezáltal az egész cserkészesszmény egy új irányzattal gazdagodott. A cserkészvezetőség a következő pontokban foglalta össze ezt az új irányzatot:

1. A cserkészlet az amerikai ifjúság 1/3-át foglalkoztatja az úgy nevezett "Boy Power 76" programjában, melynek célja nem a cserkész ideálok megváltoztatása, hanem új utak keresése a cserkész célok megvalósítása felé.
2. Az amerikai cserkészlet főcéljai a jellemnevelés, a testnevelés és az állampolgársággal járó köteleességekre való nevelés.
3. Fontos, hogy a cserkész határozni tudjon. Hogy erre ráneveljük, egy olyan vezetői programot ajánlunk, amely az idősebb fiúkat belevonja a cserkész munka tervezésébe. Ez annyiban változtat a Baden Powell-i programmon, hogy nem a csapatparancsnok dönt a munkaterv felett egyedül.
4. Jobban ki kell vennünk a részünket a környezetünkkel kapcsolatos problémákból: pl. tűzveszély elhárítása, vízszennyezés kérdése, stb.
5. Több alkalmat kell adni arra, hogy a cserkész a cserkész munka keretén belül egyéni tehetségeit is fejleszteni tudja (egyéni versenyek szervezése irodalom, művészet, zene, stb, terén.)

A fent felsorolt célok ma már nemcsak elméleti ötletek, hanem már megvalósított részei a csapatprogramoknak. A csapatpara ncsnok jelentései szerint az új vezetői rendszer, amelyről a harmadik pontban volt szó, hatásosan működik. - Vak cserkészekkel való közös táborozás nagy élmény volt a résztvevőknek. - A környezettel kapcsolatos tervek magukba foglalták a fa ültetéseket, utak tisztogatását. A vízi táborok, hegymászás, primitív táborozások még mindig a legkedvesebb royer foglalkozások. A kábítószerekről való oktatások, önkéntes társadalmi munkák vállalása, a családnak a cserkész munkába való bevonása, mind ahhoz segítik a cserkész mozgalmat, hogy az életképes maradjon a mai társadalomban.

A B. S. A. vezetői úgy érzik, hogy ez az új irányzat a cserkészletnek új fejezetét jelenti és 70 000 fiút várnak az 1973-as Jamboree-ra, akik a mozgalomnak a legjobbjai lesznek.

Vareska Andrea, lcst.

CSERKÉSZ LELKIISMERETVIZSGÁLAT

Kerestem-e az igazságot? Véggigondoltam-e legalább egyszer az élet - az én életem értelmét? Megpróbáltam-e valamikor is választ keresni az élet nagy kérdéseire, mint boldogság, szenvedés, halál? Megsejtettem-e már valaha, hogy csak egy filozófia van, csak egy igazság van, mégpedig az, amely az emberek közötti megértést és a szeretetet hirdeti, vagy legalábbis az, amely minél több - vagyis a legtöbb - szeretetet foglalja magában? Ha igen, kerestem-e ennek az igazságnak és szeretetnek a forrását? Ha megtaláltam, csatlakoztam-e hozzá szívvel-lélekkel, életfelfogásommal, s aszerint rendeztem-e be életemet? - Ha nem találtam meg, felhagytam-e fáradtan a kereséssel? Vagy talán legyintettem, hogy úgyszincs az életben igazság, hogy csak cinizmus és mindenbe való betörődés van s hogy nem is érdemes keresni?

Ha az élet kérdéseit kutatva kialakult világnézetem van, vajon nem félek-e el másokat, akik nem osztják velem nézetüket? Nem nézem-e őket ezért le? Nem üldözöm-e őket akár csak rejtetten, adminisztratív úton? Hajlandó vagyok-e velük párbeszédet kezdeni? Ha igen, nem használom-e ezt arra, hogy kigúnyoljam, erőszakosan meggyőzzem őket, vagy dialógus folyamán előadott érveket felhasználva, azokkal személyük ellen visszaéljek? Tisztelem-e mások - az enyémtől eltérő, vagy az enyémtől teljesen ellentétes - világnézetét? Keresem-e azokban a jót, vagy ehelyett az ellentéteket szítom és élezem? Ahelyett, hogy azt keressem, ami összeköt bennünket - legyen az bármily kevés is - azt firtatom és feszegetem, ami eltávolít, esetleg teljesen szétszakít - és idővel egymás elenségévé tesz - bennünket?

Rádöbbsentem-e már, hogy gyűlölettel, egymás elleni érvek polematikus hangú felhánytorgatásával nem szolgálom a szeretet világnézetét, de semmiféle emberileg elfogadható világnézetet sem - de még a magam jól felfogott érdekeit sem? Amikor azt az igazságot felismertem, rádöbbsentem-e már arra is, hogy a gyűlölet és a gonoszság ellen nem lehet -mert egyszerűen képtelenség és ellentmondás - gyűlölettel és haraggal harcolni? Tudom-e már azt, hogy még csak az indulat látszatát is kerülnöm kell, amikor az indulat ellen küzdök? S amikor ezt szem elöl tévesztettem, volt-e annyi erőm, hogy legalább ezt önmagam előtt beismerjem? S megpróbáltam-e heveségemért, indulatomért embertársamtól legalább elnézést kérni? (Legalább felvetődött-e bennem ennek a gondolata?)

Tud-e fájni lelkemnek mindennemű igazságtalanság és embertelenség, tekintet nélkül arra, hogy milyen személytől vagy intézménytől indul az ki? Fel tudok-e szólalni mások szenvedése, üldöztetése, megalázottsága miatt? Felismertem-e már azt a szomorú igazságot, hogy általában a gyengéknek és a kiszolgáltatottaknak van igazuk? Ennek a felismerésnek a birtokában nem álltam-e magam is az elnyomók közé ahelyett, hogy - ha nem is volt elég bátorságom, hogy (bár pózolás nélkül és egyszerűen) de nemet mondjak és nyílt, őszinte állásfoglalással az elnyomottak mellé álljak - legalább erőmhöz, tehetségemhez és egyéb körülményeimhez mérten önzetlenül enyhítsem - elsősorban a körülöttem élő - emberek testi-lelki szenvedését? És ha teljesen tehetetlenségre vagyok is kárhoztatva, feladtam-e végleg a reményt? S ha úgy látszott, hogy már nincs remény, legalább továbbra is együttéreztem-e a kiszolgáltatottakkal, és megpróbáltam-e őket tőlem telhetően és szívből vigasztalni, és legalább ezzel valamelyest elviselhetőbbé tenni szenvedésüket?

Amikor mások igazáért harcoltam, jól megválasztottam-e az erre legalkalmasabb módot? Gondoltam-e arra, hogy esetleges túlbuzgósággal talán többet árthatok, mint használhatok ügyének? Kerestem-e azt az utat, amely a gyáva megalkuvás és a vakmerő elbizakodottság között vezet: nevezetesen a higgadt, de megfontolt, a veszélyeket is számbavevő és azokat tudatosan is vállaló bátorságot? Jól ismerem-e magamat, s nem vállalkozom-e olyan feladatokra, nem forgatok-e fejemben olyan terveket és elképzeléseket, (legyenek azok bármilyen nemes törekvések is), amelyek messze meghaladják testi-szellemi-lelki képességeimet? Ugyanakkor megérezem-e, meglátom-e az életben azokat a problémákat, amelyeknek megoldása szinte csak rám vár? Nem bújok-e ezek elől gyáván el, mondván, hogy ez azok közé tartozik, amelyek meghaladják képességeimet? S ha valóban meghaladják, megvizsgáltam-e, hogy mily mértékben? S ha arra a következtetésre jutottam, hogy erőmnek nem is túl nagy megfeszítése árán sikerül a problémám segíteni, megtettem-e azt, vagy legalább hozzáfogtam? Vagy kézlegyintéssel eleve lemondtam minden kísérletről?

Ha éhező, nyomorgó, szenvedő embert láttam, felébredt-e bennem a részvét, és tőlem telhetően és a lehető leggyorsabban segítettem-e? Nem hessegettem-e el a gondolatot, nem próbálgattam-e mások szegénységét, nyomorát, szenvedését társadalmi gyökerekből, ill. hibákból ("gondoskodjon róla az állam"!) magyarázni ahelyett, hogy azonnal - ha kell, a szűkös magaméból hozva legalább egy kis áldozatot - enyhítsek valamit a szenvedésén? Ugyanakkor meggondoltam-e, hogy nem volt elég, amit ebben az egy esetben tettem, és a nyomorultakon a társadalom struktúrájának gyökeres megváltoztatása révén és intézményesen kell segíteni? De ha olyan társadalmi rendszerben élek, amelyben ez már megtörtént, és az arra rászorulókon már intézményesen gondoskodnak, nem tagadtam-e meg a közvetlen emberi segítséget, amikor éppen arra lett volna szükség, ráhárítva magamról az erkölcsi parancsot az intézményre, és a bajokat egyéni okokkal (pl. lustaság) magyaráztam?

Tusakodtam-e a megismert igazság ellen? Lemondtam-e igaznak, jónak vélt világnézetemről csak azért, mert egy másik világnézet megvallása nagyobb - esetleg anyagi - előnyökkel jár? Ragaszkodtam-e továbbá egy olyan világnézethez, amelynek tarthatatlanságáról, emberellenességéről lassanként vagy hirtelen felismeréssel meggyőződtem, csak azért, mert eddigi világnézetemből kifolyólag nagyobb anyagi jólét származik, vagy vezető beosztásomat veszíteném el, ha nyíltan is szakítanék a - ma már helytelennek ítélt - múltammal?

Váltogattam-e világnézetemet ütre-dobra, esetleg akár a korábbival mindig az ellenkezőre, de mindig azokhoz alkalmazkodva, akikről több anyagi és egyéb előny származik? Ha nem is volt erőm a régi világnézetemmel való nyílt szakításhoz, legalább megpróbáltam-e enyhíteni azokon az általam helytelennek, esetleg igazságtalannak, emberellenesnek tartott állapotokon, amelyeknek kifejlődéséhez korábban magam is hozzájárultam? Megpróbáltam-e jóvátenni valamiképpen azokat az anyagi, szellemi és erkölcsi károkat, amelyeket korábbi viselkedésemmel - egyszeri, esetleg többszöri köpönyegforgatásommal - az emberek lelki világában okoztam?

Időnként felülvizsgáltam-e az emberi élet legfontosabb kérdéseiről vallott nézeteimet és az ebben a szellemben folytatott mindennapi életem helyességét és erkölcsösségét? Elfogadtam-e kritika nélkül mások tanítását, világnézetét, a jóról, a rosszról alkotott fel-

fogását? Van-e egyáltalán saját világnézetem, amely nem más felfogások egyszerű lemásolása vagy pusztán összegezése? Igyekeztem-e egy igaznak vélt világnézetet becsületesen keresni, ill. kialakítani? Világnézetem kialakításában nem voltam-e túl elbizakodott és önfejtő, és nem hagytam-e teljesen figyelmen kívül azoknak a nagy gondolkodóknak, bölcseknek, nagy egyéniségeknek tanításait, akik a történelem folyamán a világot, az embert boldogabbá akarták tenni?

Megfigyelem-e a körülöttem élő emberek életét, családjukat, munkájukat aszerint, hogy milyen összefüggés van világnézetük és magatartásuk, elméletük és mindennapi gyakorlatuk között? Amikor kialakultnak hittem világnézetemet, nem zárkoztam-e el eleve minden más nézetnek még a meghallgatásától is?

CSERKÉSZBOLT

P.O. BOX 85, GARFIELD, N. J. 07026

U. S. A.

-ban kaphatók:

CSERKÉSZKÖNYV I.	\$ 2.--
CSERKÉSZKÖNYV II.	2.--
CSERKÉSZKÖNYV III.	2.--
LEÁNYCSERKÉSZKÖNYV	2.--
ÓRSVEZETŐK TANÁCSADÓJA	1. 50
ÓRSVEZETŐI VELEMJÁRÓ	2.--
JÁTÉKOS ÉS TÁBORTÜZI KÖNYV	1. 50
KÜLÖNPRÓBÁK KÖNYVE	1. 50
VÁZLATOS MAGYAR TÖRTÉNELEM	1. 50
"HAZÁNK": Olvasókönyv és magyar nyelvtan	6.--
"VIRÁGOSKERT": Olvasmányok a magyar irodalomból	5.--
MAGYAR CSERKÉSZ SZÖVETSÉG SZABÁLYAI	-. 25
VEZETŐKÉPZÉS SZABÁLYAI	-. 25

Kérjük a rendeléssel az összeget és a posta-díjat is beküldeni!

A magyar iskolák számára kidolgozott tanmenetet és minden óra anyagát készséggel megküldi a MAGYAR CSERKÉSZ SZÖVETSÉG
P.O. Box 68. Garfield, N. J. 07026
USA.

**VIGYÁZZATOK MA JÓL, MIKOR BESZÉLTEN,
ÉS ÁNÍTATTAL EJTSÉTEK A SZÓT
A NYELV MA NÉKTEK VÉGSŐ MENEDÉKTEK,**

(REMENYIK SÁNDOR: AZ IGL.)

Új amerikai cserkészkönyv

A Boy Scouts of America 1910. évi alapítása óta sok víz folyt le a tengerbe. Mint sok más olyan mozgalom, amely az elmúlt egyszerűbb korban értékének büszke tudatával szolgált az amerikai nemzetet, a BSA is a ma ideologikus problémáival küzd. A sors véletlene folytán az úgynevezett "belső város" kérdőre vonja a demokratikus ideálok mentsvárának a végeken levő szükségszerű létezését. A cserkészfiú kifejezés hallatára még ma is jó módú, külvárosban lakó, sápadt arcú ifjanc képe vetődik elénk, amint oktatás után egyházának gyűlési termében fadörzsöléssel igyekszik tüzet gyújtani.

A BSA tervének végrehajtói ezt a képet újjal felcserélendő, újszerű toborzást indítanak, melynek célja, hogy minden három amerikai fiú közül legalább egy csatlakozzék a cserkészethez. A lendület első hullámát a Boy Scout Handbook hivatalosan felülvizsgált nyolcadik, újra felhasznált papíron nyomott, kiadása képezi. Az öregcserkész a könyvben két változást talál. Az első: eltűnt a kerékpár, halász felszerelés, céllövő puska és sport alsónemű szokott hirdetése. A második meglepőbb: a "fiú" szó hiányzik a könyv címéből. Ahogy ezt a cserkész szónívője mondja: "Tapasztalatunk szerint, őszintén szólva ezt a szót a fiúk nem kedvelik". A mai fiúknak a "férfi" szó tetszik. E tényt szem előtt tartván a Scout Handbook első oldalán kijelenti, hogy: "A cserkész jó mulatság s férfi munka". Ezután a könyv, idealizált s fajilag integrált illusztrációkkal tarkított, egyszerű s érdekesen megkapó szövegében bebizonyítja, hogy a cserkészet komoly és bonyolult ügyé fejlődött ki.

A fák és ehető vad növények felismerését a veszélyes és törvényellenes kabítószerék gyártására alkalmas növények azonosítása cserélte fel. Máshol a Geiger-műszerhasználó cserkész képét találjuk. A kigyó marásról is van szó, de arra az esetre is találunk tanácsot, mit kell tenni a belváros sikátorjai vadjának, a patkánynak harapása esetén. Az állat nyálát a sebből alaposan mosd ki... Hívj orvost...)

A könyv olyan mai problémákat is megtárgyal, mint a víz és levegő beszennyezése, az adók emelkedése és a család egységét veszélyeztető káros behatások. Egészséges törekvést találunk a cserkész komplex erkölcsi elvekkel való szembesítésénél is. "A cserkész hű családjához, cserkészvezetőihez, barátaihoz, iskolájához s nemzetéhez.", "átlapítja meg a Handbook. "De mi lesz, ha barátaid elviszik nővéred biciklijét, azt széjjelszedik s részeit eladják. Melyik oldalra visz hűséged?" Korunk erkölccsel szakító és radikális kapitalizmusa sok ilyen dilemmát okoz. Feleletében a Handbook nem a tárgyilagosan józan hangnemet, hanem inkább Polyanna optimizmusát használja s így felel: "Az érem mindkét oldalát jól nézd meg. Hallgasd meg a felek érvelt gondosan és tedd azt amit lelkiismereted diktál..."

A felülvizsgált kiadású könyvben a morális és etikus vezérfonal megvonása, anélkül, hogy a múlt hagyományait megsértenék, tökéletlenséghez vezet. Elfogadja ugyan az államhűség fogadalmát a nemzet oszthatatlanságának kihangsúlyozásával együtt, de a társadalom törvénysértés nélküli megváltoztatásának az elvét is magáévá teszi. Sőt a könyv gondos kiválasztása után, azon személyekhez, "akik a történelmet befolyásolták" sorolja Robert E. Lee, déli szövetséges generálist, valamint a polgári engedetlenség nagy mesterét Martin Luther King Jr.-t is.

Míg a BSA a cserkészzet katonai külszínét hivatalosan igyekszik gyengíteni, megengedi, hogy az egyenruhás cserkészek barétot hordjanak, ami a különleges alakulatok mérésképét kölcsönzi nekik, vagy az Afrika Korps emlékeit nosztalgikusan felidéző ellenzős sapkát is. Még nincs hivatalosan elfogadott cserkész-főveg, de a Handbook-nak nincs ellenvetése "haj viseleted" stílusa ellen, ha az tiszta.

A nemi nevelés szférája ködös marad. Mi volt cserkészek jól emlékszünk a hideg-zuhanyra és -erős-tornára, mint a kísértéssel szembeni védelemre. Vagy az -önfertőzés-nem árt - de - lelkipurdalást okoz vitatható elvére.

A könyv nyolcadik kiadása azt az egyszerű tanácsot adja, hogy a cserkész a nemiséget érintő kérdésekben forduljon erre képezített felnőttekhez. Valószínűleg ez is a leghelyesebb, mert így a könyv felhagy az 1911. évi első kiadás részleges felvilágosításával, valamint nyíltan félrevezető magyarázatával,

Más síkon a régi Handbook sokkal pontosabb és hasznosabb tudnivalókat adott, mint a jelen új kiadás. Az újban a táborozás, erdő ismeret, vízi ügyességek és az első segély túlzottan le van egyszerűsítve, vagy egészen kimaradt belőle. Ehelyett több általánosítást találhatunk a vezetésre való nevelésről, résztvevő demokráciáról s valami "személyek közötti közlekedési ügyességről". Szerencsére a régi, természetben élő, gyakorlati tudnivalókat még mindig megtalálhatjuk a különpróbák könyvecskéiben vagy a Boyscout Fieldbookban (ára \$ 1.95), amint azt a The Whole Earth Catalogue is mint "legértékesebb művet" ajánlja.

R. Z. Sheppard

(Ez a cikk eredetileg a Time magazine 1972. szept. 4-i számában jelent meg.)

Beszédes Lajos, cscst.

Mi fontos?

Nem fontos, hogy meddig élsz, de fontos, hogy életednek tartalma legyen.	dolnak rólad mások, de fontos, hogy Isten előtt ki vagy és hogy ő mit gondol rólad.
Nem fontos, hogy mi vagy, de fontos, hogy hogyan vagy az, ami vagy.	Nem fontos, hogy minek látszol, hanem hogy mi vagy.
Nem fontos, hogy mit teszel, de fontos, hogy hogyan teszed.	Nem fontos, hogy milyen nagy a tudásod, hanem az, hogy átültetted-e a gyakorlatba.
Nem fontos, megelégedést keresni, de fontos, másokat megelégtetni.	Nem fontos, hogy emberek tetszését keressed, de fontos, hogy Isten tetszésére élj.
Nem fontos, élvezni, de fontos, adni másoknak.	Nem fontos, hogy mikor halsz meg, de fontos, hogy kész vagy-e Isten- nel találkozni.
Nem fontos, szeretetet kívánni, de fontos, mindenkit szeretni és áldani.	Nem fontos, hogy nagy ember légy, hanem, hogy valóban ember légy.
Nem fontos, mit mondanak vagy gon-	

„Ha a gonosztevő megtér minden vétkeiből, melyeket cselekedett, és megtartja minden parancsolataimat, és törvény szerint és igazságot cselekszik: élvén éljen és meg ne haljon. Hát kívánván kívánom én a gonosznak halálát? ezt mondja az Úr Isten; nem inkább azt, hogy megtérjen útjáról és éljen!” Ez. 18, 21, 23.

Magyarságnevelésünk céljai

Mi itt a nyugati végeken általában kimaradunk a Tiszti Konferenciák intellektuális torna-gyakorlatából, úgy hogy csak a Vezetők Lapján keresztül kaptunk némi ízelítőt az ott lezajlott előadásokról, és természetesen azt is némi fáziseltolódással. A jelen írás a múlt télen lezajlott Tiszti Konferencia egyik témájához akar hozzászólás lenni, kissé késve, de talán nem teljesen elkésve. A kézirat már hónapok óta gépelésre vár - és talán szerencsére - sohasem jutottam hozzá, mert időközben résztvettem a nyári VK táboron, és még egy-két érdekes adat is jutott a kezembe, úgy hogy volt lehetőségem jobban kikristályosítani a mondanivalómat.

A témakör, amit meg akarok ragadni: - "Hírünk és helyünk a nagyvilágban", közelebbről Vareska Andrea és Szappanos Tamás előadásai, ill. az ami a V. L. -ban le lett belőlük közölve. Azt hiszem ez a lélekelemzés, hogy milyen célokkal haladjon tovább a magyar cserkészlet a döntően már kint született cserkészekkel, és egyre inkább döntő többségében idekint felnőtt - ha nem is idekint született - vezetőkkel, még számottevő időt és vizsgáldást vesz igénybe. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy közben nevelési téren meg kell állnunk és várnunk a megoldást. Azt nekünk kell a mindennapi munkánkon keresztül kialakítanunk. A probléma, amivel szembenézünk, az hogy hogyan alakítsunk ki egy új helyzetnek megfelelő magyar cserkész eszményt anélkül, hogy az ne zsugorodjon le az ugyan magyarul beszélő, de lényegében kizárólag a gyerekek hasznos időtöltését célzó cserkészlet nivójára, ami már vezetői szinten sem képes ezen túlmenő ideális lelkesítő célt adni, viszont ne is próbáljon olyan élettől elszakadt és a mai generáció - sőt sok idősebb vezető - számára is értelmét veszített, vagy nyilvánvalóan légvárakat építő célokat kitűzni ami nemcsak hogy a cserkészeket, de vezetőket sem tud inspirálni.

Céljainknak e pillanatban nem szükséges pontosan meghatározottnak, ill. körülhatároltnak lenni, amelyeknél pontosan évről-évre lemérhető, hogy mennyit és hogy haladtunk. Ez nem közgazdasági távlati tervezés, de viszont tudnunk kell, hogy miért és merre haladjunk. Lássuk mit tesz elénk ebből a szempontból a Tiszti Konferencia két előadója. Az alábbiakban kivonatolok.

Vareska Andrea már nem tekinti Magyarországot otthonának. Magyarsága egy tehetséges népből való származáson való büszkeség, és a velük való sorsközösség érzése. Konklúziója: a magyar öntudat kifejlesztése az a maximum, amire törekedhetünk. Figyelmeztetés részéről: csökkentsük a politizálást (értve alatta a magyar nemzeti jellegű politizálást) a cserkészletben, és ezzel kapcsolatos magánvéleményünket hagyjuk ki a nevelésből.

Szappanos Tamás. Végcél: magyar nyelven, történelem, kulturán keresztül magyar érzésű lelket adni az ifjúságnak, amivel ha alkalma adódik, kisebb vagy nagyobb mértékben jó, hasznos, pozitív irányban segíteni tudjon a magyar népen és nemzetén és azt kötelességének tartsa. Ezért és semmi másért létezik a magyar cserkészlet (a szövegben lévő kiemelés tőlem.)

Mielőtt tovább mennénk, talán olyanok számára, akik nem ismerik az előadókat érdemes megjegyezni, hogy mindketten Clevelandből valók, Andi a II. világháború után kivándorolt szülők idekint született gyermeke, Tamás pedig fiatal gyerekként, de már alapos magyar élményanyaggal hagyta el Magyarországot ugyancsak a II. világháború után.

Először talán megjegyzést tennék V a r e s k a Andi figyelmeztetésére a túlzott nacionalista neveléssel, ill. politizálással kapcsolatban. Szerintem ez a probléma a magyar cserkészélet zömére ma már egyáltalán nem tipikus. Andrea Clevelandban él és végzi cserkészmunkáját, ahol ilyen szempontból a légkör - köztudomásúan - sokkal problematikusabb, mint szinte bármely más magyar kolóniában, ami nyilván kihat a cserkészetre is. Amitől ő óv, az Torontóban nem volt számottevő probléma már 8 évvel ezelőtt sem, amikor én onnan eljöttem, és nem volt probléma egyetlenegy helyen sem, amelyeket azóta ismerek. Ettől függetlenül elvileg igaza van, ahol ilyen előfordul, ott megfelelő módon fel kell lépünk az ilyen irányzat túlzásaival szemben.

Azonban e pillanatban szinte mindennek az ellenkezője kezd problémává és általánosabb problémává válni: sokan a cserkészvezetők közül nem mernek már égető magyar sorsproblémákról a gyerekekkel, ill. a fiatal vezetőknek beszélni, mert úgy érzik, hogy szembe kerülnek az idekint ma uralkodó általános nézetekkel, ill. légkörrel, és abba a látszatba kerülhetnek, hogy ők politizálnak vagy nemzeti ellentéteket szítanak. Pedig - mint ahogy Szappanos Tamás véleményében leszögezi - a magyar cserkészélet alapvető célkitűzése hogy olyan magyar ifjúságot neveljen aki a sorsproblémákkal tisztában van és képes azokat az erejéhez képest befolyásolni. És ha tetszik, ha nem, a magyar sorsproblémák égetőek és sajnos sokrétűek. A magyarság a Kárpát medencében, Ausztriát is beleszámítva, 6 országban szétszórva él. Ezek közül ötben kisebbségi sorsban. Közvetlen körülményeik nagyon változók, és változtak is úgy időben az elmúlt 50 év alatt, mint térben a különböző országokban, de egyetlen olyan hely sincs, ahol azt mondhatnánk, hogy megnyugtató a helyzet a magyarság jövője szempontjából, és a kisebbségi sorsban élők életében ne lenne vagy nem lett volna valamilyen hátránya azért mert ő magyar.

Márpedig ezek komoly sorsproblémák, és nagyon keveset tudunk, beszélünk és tanítunk róluk. Nemrég egy átlagot meghaladó nyelvtudású és magyarságtudományilag is igen jól felkészültnek mondható fiatal cserkészvezető kérdezte tőlem, hogy honnan tudjuk mi egyáltalán, hogy Erdélyben még vannak magyarok, akik magyarok is akarnak maradni, és hogy egyáltalán foglalkoznunk kell-e ezzel a problémával?

Véletlenül erdélyi származású lévén, és elég rendszeresen tartván a kapcsolatot az ott élő rokonaimmal, a problémát elég jól ismerem, úgyhogy nem volt nehéz válaszolni, de a kérdés ilyen formájú felvetése nagyonis szemfelnyitó volt olyan szempontból, hogy ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban milyen sok a tennivaló. Szomorú párhuzam, hogy épp az elmúlt hetekben hördült fel az emigrációs sajtó arra a rövid otthonról jött kis hírre, hogy az egyik egyetem! felvételi vizsga egyik kérdésére, hogy milyen nyelven beszélnek a székelyek, alig volt valaki, aki tudott válaszolni. Ott a kisebbségi magyarok sorsa, léte, élete tudatos hallgatásba van nagyrészt burkolva. Idekint nem, de nem tudom, hogy mennyivel állunk jobban, ha fel kell mutatnunk, hogy hogyan gazdálkodunk ezen a téren rendelkezésünkre álló szó és gondolat szabadsággal.

A Magyar Cserkész 1972. évi 1-2 számában Erdélyről megjelent cikk ilyen szempontból nagyonis elevenbevigó és fontos volt. Több hasonló kéne. Nem elég azt tudnunk, hogy milyen a kalotaszegi, székely, stb. népdal, hímzés és népviselet. Azt is tudnunk kell, hogy kik ezek a magyarok, hogy élnek ma, mi a helyzetük és problémáik.

Az erdélyi, felvidéki, stb. magyarok problémája természetesen csak egy példa a sok magyar sorsproblémából, amivel foglalkoznunk kell, vagy kellene, és hogy az ezekkel

való foglalkozás óvatatlanul politikai kérdésekbe visz be minket, ezzel tisztába kell lennünk, és nem udvariasan hallgatni kell róla, hanem helyesen megfogni a kérdést, ill. a fiataljaink szellemi szintjének és lelkivilágának megfelelően. Ezzel ugyan úgy kell lennünk, mint a nem felvilágosítással: komoly nevelő értékű anyagot adni, mindig a megfelelő mennyiségben és a megfelelő formában. És az, hogy a magyar cserkészlet ideinkti működésének hosszú távon politikai céljai és következményei vannak az mindenki számára, aki - akár odahaza, akár idekint - tanult politikai tudományokat, olyan egyszerű, mint $2 \times 2 = 4$.

De ebben semmi meglepő sincs, ez mindig is így volt, akkor is, mikor Teleki Pál vezette otthon a magyar cserkészletet, és így van ma is nemcsak a magyar cserkészletben, hanem a világ számos más cserkészletében is, amelyek komoly eszmei alappal rendelkeznek. Az a tény ugyanis, hogy egy határozott ideológiájú, ill. világnézetű ifjúságot nevel valaki, azzal a szándékkal, hogy ez az ifjúság egyszer egy új társadalom vagy ország építésében részt vegyen, ill. azt alakítsa ennek a világnézetnek az alapján, az politikai célkitűzés a javából (ami azonban nem tévesztendő össze a napi politizálással.)

Visszatérve a céljainkra, amit Városka Andrea körülír, mint célt, annak talán azt a nevet adnám, hogy "kultúrmagyarság". Önmagában véve szép, a hasznosságát sem lehet leicsinyelni, de egy passzív valami. Előnye, hogy a legkönnyebben megvalósítható (de azért nem könnyen), amivel viszont vitába szálllok, az az a kijelentés, hogy ... "ennél többre nem törekedhetünk..." Szerintem nemcsak hogy törekedhetünk, de kell törekednünk, mert különben elveszítjük a létjogosultságunkat. Ez a kultúrmagyarság csak részletcél lehet, még akkor is ha tisztában kell lennünk azzal, hogy a legtöbb cserkészünket "- akik elég hosszan bennmaradnak a cserkészletben - erre a lelki szintre tudjuk majd magyarság szempontból felhozni. Ez egy minimum, cél, de nem a végcél!

De ha ez a minimum, akkor mi a következő? Szerintem a következő, amit Szappanos Tamás mond. Ő jól meghatároz egy magasabb célt (lásd a korábbi idézetet, ill. kivonatot), de egy kulcs mondatot alá kell azonban húzni: ... "amivel, ha alkalma adódik..." Reméljük, hogy fog! Ez már feltétlenül több, mint passzív kultúrmagyarság, hiszen az adott körülmények közötti aktív kiállás egy nagy lépés az előbbitől, és nyilván sokkal több munkát igényel, és tisztában kell lennünk, hogy ez a lelki szint a cserkészeink csak egy sokkal kisebb hányadánál érhető el. De azért még mindig fel kell tennünk a kérdést, hogy ez-e a legmagasabb cél, amit ki tudunk, akarunk, vagy merünk tűzni?

E sorok íróját az élet (egyetemi tanulmányai közben) összehozta egy középeurópai származású izraeli családdal, akik idők folyamán sok érdekeset meséltek. A férj és feleség is fiatalon, de nem gyerekfejjel vándoroltak ki Izraelba. Bár szüleik vagy nagyszüleik az első világháború előtt nyilván magyaroknak vallották magukat, ők az egyik utódállamhoz tartozónak vallották magukat. Számukra, ill. szüleik számára magyarnak, szlováknak, stb. lenni, vagy egyikből a másikba váltani állampolgársági kérdés volt, igen kevés érzelmi momentummal, hasonlóan ahhoz, ahogy az amerikai kontinens bevándoroltjai különleges érzelmi momentum nélkül cserélik az USA, kanadai, argentin, stb. állampolgárságot. De ez a zsidó fiatalság annak idején rendszeresen összejárt kis "tanulókörökbe", napokat utaztak, hogy közös konferenciákon, ill. "táborokon" résztvegyenek, azért hogy tanuljanak egy nyelvet, amit abban az időben mondhatnánk senki sem beszélt (héber), amit a szüleik is csak írott rituális nyelvként ismertek, hogy tanulják a zsidó

nép történelmét, és hogy készüljenek egy nagy célra: Honfoglalásra és Országépítésre Izraelben, ami akkor mint önálló ország nem is létezett. És nem ők voltak az első generáció, aki ezt csinálta. Ez nemcsak Közép-európában folyt így, hanem Nyugat-Európában, Amerikában, és még sokfelé máshol. Kétségtelen, hogy mindebbe vallási elem is keveredett, de az nem volt a döntő tényező.

Amellett ezek a fiatalok nem képezték számszerűen a zsidó fiatalság zömét, de a legjavát! És a mikor érkezett a történelmi pillanat, ezek közül sem ment mind, de elég sokan. Az új országban sem azok tették ki a többséget, akik önszántukból mentek, hanem azok akiknek nem nagyon volt más választásuk a II. Világháború, ill. az azt követő évek tragikus időszakában. De azok, akik önként mentek, és akik amellett ugyanúgy egyszerű kibuc tagként kezdték mint a sorsüldözöttek, legtöbbször hamarosan az új nemzet alakítóinak és vezetőinek a sorában voltak és vannak számarányukat messze meghaladó módon!

Azt hiszem ez a szemünk előtt lejátszódó történelmi példa kell, hogy elgondolkoztasson minket. Ami ott történt az a kevesek összefogásának, hivatástudatának, és el nem csüggedésének a sikere, és egyben mutatja, hogy a történelem fordulatai gyakran kiszámíthatatlanok, de mutatja azt is, hogy a cél felé komoly lépésekkel haladni kedvező történelmi adottságok mellett is csak akkor lehet, ha felkészülünk rá.

És úgy érzem, eljött az ideje, hogy számot vessünk magunkkal, hogy mi ilyen téren a hivatásunk? Nem érezzük-e, hogy kötelességünk egy magasabb magyar hivatástudattal rendelkező cserkész csoportot is nevelnünk (ha valaki ezt a szót akarja használni: elitet), akik többet akarnak mint kultúrmagyar lenni, vagy talán valaha az életben néhány aktív lépést tenni, ha a sors épp olyan szituációba helyezi őket, hogy erre lehetőség adódik? Egy olyan csoportot, amelyik aktív honfoglaló, országépítő és apostol akar lenni, és amely ezekért a célokért az életútján áldozatot is hajlandó vállalni, többet annál, mint ami ahhoz szükséges, hogy jóindulatú érdeklődő és együttérző, vagy alkalmi segítő legyen.

Olyant, aki keresi az alkalmat, hogy az otthoniak sorsán segítsen, aki készül arra, hogy adott történelmi körülmények között egyszerű emberként hazatérjen, hogy munkájával tudásával, nyugati látókörével és hivatástudatával szolgálni tudjon. Tudom, hogy ilyen aránylag kevés lesz a több ezer magyar cserkész között, de ha keresünk, és tudatosan próbálunk ilyen cél irányában haladni, akkor biztos lesz, talán több is mint gondolnánk, aki vállalja a honalapító, országépítő és apostol feladatokat odahaza a Kárpátmedencében.

Néhány évvel ezelőtt a buffalói Tiszti Konferencián, ahol feltették a kérdést: - Ha Magyarországon 5 éven belül olyan helyzet adódna, hogy lehetővé tegye a normális megélhetést, visszaköltöznél-e? ... - csak 24% válaszolt határozott nem-el. Tehát van potenciális lehetőség. Érdekes a témához kapcsolódó további megjegyzés, hogy az "igen"-nel válaszolók mind tettek Magyarországon látogatást a megelőző 5 év alatt, vagy akkor hagyták el az országot. Nem hiába zarándokoltak a zsidók évszázadokon keresztül Jeruzsálem falaihoz!

És ahhoz, hogy valaki erre a feladatra készüljön még nem kell másodrendű amerikaiak, kanadainak, stb. lennie. Épp nemrég mondta az Egyesült Államok elnöke, hogy az itt élő nemzetiségek hagyományaikhoz való ragaszkodása egy olyan erő, ami a maga példamutató hatásával az egész ország javát szolgálja.

De mik lehetnek azok a történelmi körülmények, amik hazavezetik azt, aki vállalja ezt a hivatást? Ki tudja?! Ez lehet egyénileg is más és más. Itt nem egy egész nép Vereckei Hágón való átkeléséről van szó. A Kossuth emigráció tagjainak is mások és mások voltak ezek a körülmények: Andrássy Gyula - akit a szabadságharc után távollétében kötél általi halálra ítélték - már a 60-as évek elején hazatért, és vele együtt sokan a kevésbé ismert emberek közül. Tűr István csak a kiegyezés után ment haza, de akkor szinte rögtön; Kossuth Ferenc csak az édesapja halála után a századforduló előtt.

Most milyen körülmények lehetnek? Ki tudja? A jövőbe nem látunk. Amit tehetünk, az az hogy felkészülünk! Utópia? Csak akkor, ha mi magunk sem merjük másnak tekinteni!

Hogy álljunk hozzá? - A sorok írója távlati tervezéssel foglalkozik (planning) amiben tekintettel kell lenni a műszaki, közgazdasági és az emberek mindennapi életével kapcsolatos igények alakulására és változására. A vezérfonal amikor nekiállunk: 1. Felmérni a körülményeket. 2. Meghatározni a célt. 3. Kidolgozni a cél eléréséhez gyakorlati mércéül szolgáló kritériumokat. 4. Megtervezni a gyakorlati kidolgozást. 5. Utána lépésről lépésre végrehajtani.

Mi most valahol a cél meghatározásánál tartunk. Persze a mi célkitűzéseink nem technikai vonatkozásúak, és ami az egyik legfontosabb alapelem, az az hogy higgyünk céljainkban, mint ahogy azok, akik inspirálták a zsidó fiatalságot hogy készüljün az új honfoglalásra és országepítésre; azok hittek benne: - Készülj fel, hogy mész!

Napiparancsokban, stb. szeretünk idézni két jelmondatot: - "Hiszek a kevesek egymásba tett kezében." (Sik Sándor); "Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalóak" (Zrinyi). És ha ezek számunkra nem csupán üres szavak, akkor az olyan munkára és áldozatra amire más nép ifjúsága (és sok idősebbje is) képes volt, arra nekünk és képesnek kell lennünk. Ahhoz pedig mi bőségesen elég számban vagyunk, hogy egymásbatett kézzel eredményesek tudjunk lenni ebben a munkában.

Látva a végcélt, tudnunk és értékelnünk kell, hogy a közbeeső másik két fokozat a kulturmagyarság és az idekinti aktív segítő éppúgy munkát és figyelmet érdemelnek, mert ezek azok a támogató erők, amik szükséges részei és rész céljai annak a feladatnak és erőfeszítésnek "ami végett idekint létezőnk a nagyvilágban". De mindennek az igazi célt és értelmet azok adják meg, akik készülnek az országepítő és apostoli munkára, mert rajtuk keresztül lehet minden magyar cserkész részese a magyar nép jövője alakításának.

De mindehhez tudnunk kell hinnit töretlenül, ki kell tudnunk egységesen tüzni a célt, és neki kell vágni az útnak! Rengeteg feladatot és felmerülő kérdést kell megoldanunk, például: az elején mindjárt: "Miért gondoljuk, hogy a magyar nemzet jövőjében nekünk jelenleg diaszpórában élő magyaroknak hasznos szerepünk lehet? És mi lehet az ilyen szerep (leszámítva az idekinti alkalmi támogatást)?" De mindez már egy következő cikk, vagy vitaanyag témája.

Csoboth Tamás

KÖLCSEY FERENC:

Meleg szeretettel függj a hon nyelvén! mert haza, nemzet és nyelv három egymástól válhatatlan dolog; s ki ez utolsóért nem buzog, a két elsőért áldozatokra kész lenni nehezen fog. Tiszteld s tanuld más mivelt népek nyelvét is... de soha ne feledd, miképpen idegen nyelveket tudni szép, a hazált pedig lehetőségig mivelnit kötelesség.

FÖLDÉDESANYUNK

a magyar cserkészszövetség "vezetők lapja"
regös és néprajzi rovata

II. évf. 3 sz.

KŐMÍVES KELEMENNÉ

NÉPBALLADÁBÓL SZÍNRE ALKALMAZTA ; Sombori Sándor

SZEREPLŐK :

Kőműves Kelemen

11 kőműveslegény

Kőműves Kelemenné

A kocsis

kicsi fiu

szövegmondó

SZÍN : fekete körfüggöny, vagy erdőt ábrázoló színfalak. Mind a tizenhat szereplő székely népviseletben. Mikor a függöny felmegy, tizenkét kőműves félkörben áll a fekete körfüggöny előtt, középen Kőműves Kelemen. Tőle jobbra és balra minden második kőműves áll, a közbülsők térdelnek. A szövegmondó ritmikus előadására a térdelők egy-egy képzeletbeli téglát nyujtanak át jobb kezükkel az álló kőműveseknek, akik azt a bal kezükkel átvéve egy láthatatlan derékmagasságu falra helyezik, majd jobb kezükkel ugyancsak láthatatlan kőműveskanalat tartva utánozzák a habarcs elsimitását. E pantomimszerű mozdulatokat ritmikusan ismétlik, míg a szövegmondó elmondja a ballada első hat sorát.

Nagy mértékben emeli a hatást, ha a függöny felmenetele előtt a színfalak mögött meghuzódó leány-énekkar elénekli a ballada dallamát, dudolva (la-la-la).

A szövegmondó a színpad elején ül oldalt egy fatuskón, félfordulattal a közönség felé. Nem vesz részt a játéokban, szenvtelen magatartásával érzékelteti (esetleg farag egy botot, csak úgy a maga kedvtelésére), hogy ő külső szemlélő, későbbi korból visszaemlékező énekmondó : regös .

SZÖVEGMONDÓ

Tizenkét kőműves összetanakodék,
Magos Déva várát, hogy fölépitenék,
Hogy fölépitenék félvéka ezüstér,
Félvéka ezüstér, félvéka aranyér.

Déva városához meg is megjelentek.
Magos Déva várhoz hozzá is kezdetek.
Amit raktak délig, leomlott estére,
Amit raktak estig, leomlott reggelre.
(Akőművesek abbahagyják a munkát, riadt tekintettel nézik a láthatatlan fal összeomlását. Kezüket mellmagasságba emelve viszszahókölnék.)

SZÖVEGMONDÓ

Amit raktak délig, leomlott estére,
Amit raktak estig, leomlott reggelre.

(A kőműveslegények mind Kelemenre tekintenek, tőle várják az útmutatást. A térdelők felállnak s az állókkal együtt karéjt képeznek mesterük körül, de a nézők felé jól nyitva hagyják a félkört. Kelemen intésére köréje tömörülnek, hogy tanácskozzon velük. Jobbról és balról két legény vállára teszi a karját. Míg a szövegmondó beszél, tekintetükkal, szájmozdulatukkal, fejbólintással érzékeltetik, hogy tanakodnak valamin.)

SZÖVEGMONDÓ

Megint tanakodott tizenkét kőműves,
Falat megállatni, hogy lesz lehetséges,
Míg elvégre ilyen gondolatra jöttek,
Egymás között szoros egyességet tettek
(Kelemen mester leveszi kezét a két legény válláról s jobb karját egyenesen előre nyújtja ökölboszoritott kézzel. A legények az öklére, vagy a karjára teszik jobb kezüket, ki hol éri, oda, a távolabb állók a mellettük lévőkékére, így fogadják a gonosz szándékot.)

SZÖVEGMONDÓ

Kinek felesége legelőbb jó ide,
Szép gyöngén fogjuk meg, dobjuk bé a tűzbe,
Keverjük a mészbe gyöngé teste hamvát,
Avval állítsuk meg magos Déva várát.

KŐMÍVESEK (együtt)

Avval állítsuk meg magos Déva várát.
(Az énekkar elénekli a ballada dallamát, közben a kőművesek kivonulnak a színről. A négy sor elhangzása után pillanatnyi szünet, majd egyre közeledve hangzik Kelemenné dala: Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek... A dal végeztével érkezik a színre.)

KELEMENNÉ (főköttövel, kezében nagykendő)

Kocsisom, kocsisom, nagyobbik kocsisom...
(Megismétli, több irányba fordulva, hívó hangsullal)

Kocsisom, kocsisom, nagyobbik kocsisom,
Én uramhoz menni lenne akaratom.

A KOC SIS (bejön, kezében ostor, várja asszonya parancsát)

KELEMENNÉ

Fogd bé a lovakat, fogd bé a hintóba,
Fogd bé a lovakat, állj is gyorsan elé,
Hadd menjünk, hadd menjünk Déva vára felé.

A KOC SIS (bólint, hogy megértette az utasítást. Kelemenné távozik ugyanott, ahol a kocsis bejött, a kocsis mögötte kimegy.)

(Ismét felcsendül a ballada dallamának első négy sora. A szín egy pillanatig üres, majd a második sor végén megjelenik Kelemenné. Magatartásán látszik, hogy megeredt az eső, menedéket keres, ahova behúzódhatnék. Egy láthatatlan fa alá húzódva, feje fölé tartja a nagykendőjét.)

SZÖVEGMONDÓ

Mikor feleútját elutasták volna,
Erős üdö vala, záporosó hulla.

A KOC SIS(ostorral, hátára dobott ujmassal, főveg-gel bejön)

Asszonyom, csillagom, forduljunk mi vissza,
Rossz jelenést láttam az éjjel álmomba,
Az éjjel álmomba olyan álmod láttam,
Kőműves Kelemen udvarába jártam,
Hát az ő udvara gyásszal van behúzva,
Annak közepibe mély kut vala rakva,
S az ő kicsi fia oda beléhala.

Az éjjeli álom nem telik ma jóra.

Asszonyom, asszonyom, forduljunk meg vissza !
KELEMENNÉ(elszántan, lekapja fejéről a nagy-kendőt, erélyesen legyint vele a kocsis felé)

Kocsisom, kocsisom, nem fordulunk vissza

A lovak se tiéd, a hintó se tiéd

Csapjad a lovakat, hadd haladjunk előbb !
(A kocsis megadóan vállat von. Kelemenné határozottan kimegy, a kocsis követi. Ujból megszólal a ballada dallama, a második sor után bejön Kelemen mester, kezét szeme elé tartva kémleli a messzeséget.)

SZÖVEGMONDÓ

Mennek, mendegélnek Déva vára felé,

Kőműves Kelemen őket észrevevé.

KELEMEN (megismeri a hintó utasait, kezét könyörgésre fogja)

Én Uram, Istenem, vidd el valahova !

(A könyörgésből átcsap átkozódásba)

Mind a négy pejlovam törje ki a lábát,
Vesse a hintómnak négy kereke szakát,
Csapjon le az utra tüzes istennyila,
Horkolva térjenek a lovaim vissza !

SZÖVEGMONDÓ

Mennek, mendegélnek Déva vára felé,

Sem lovat, sem hintót semmi baj nem lelé.

(Szótlanul, de vészajtósló kérlelhetetlenséggel két oldalról, lassan, sulyos léptekkel bevonul a 11 kőműves, fenyegetően, karba font kézzel megállnak Kelemen mögött széles ívű félkörben.)

KELEMENNÉ (lelkenedezve beszalad a színre, megáll)

Jónapot, jónapot, tizenkét kőműves !

(Az urához lépve)

Neked is jónapot, Kelemen kőműves !

KELEMEN (tartóztatva, kétségbeesetten)

Édes feleségem, neked is jónapot !

Hát ide mér jöttél a veszedelmedre ?

Szép gyöngén megfogunk, bédobunk a tűzbe.

(A kőművesekre mutat)

Tizenkét kőműves azt a törvényt tette :

Kinek felesége hamarább jó ide,
Fogjuk meg szép gyöngén, dobjuk bé a tűzbe,
Annak gyöngé hamvát keverjük a mészbe,
Avval állítsuk meg magos Déva várát,

Csak így nyerhetjük el annak drága árát .

KŐMÍVESEK (fenyegetően, egy lépést előbbre lépnek, kezük karba téve)

KELEMENNÉ (megérti az ítéletet, kinyújtott kezével megállásra készíti őket)

Várjatok, várjatok., tizenkét gyilkosok,

Amig búcsut veszek, csak addig várjatok,

Hogy búcsut vehessek asszonybarátimtól.

Asszonybarátimtól s szép kicsi fiamtól.
Mert a halottnak is hármat harangoznak,
Én árva fejemnek egyet sem konditnak.
(Utolsó szavai zokogásba fulnak, kirohan a színről.)
(A kőművesek lehajtott fejjel, leengedett kézzel várakoznak. Kelemen magába roskadva néz a távozó után. Egészen halkán megszólal a ballada dallama, közben tisztán hallatszik a szövegmondó szava.)

SZÖVEGMONDÓ

Kelemenné asszony avval hazamene,
Egyszer mindenkorra, hogy végbucsut venne,
Hogy végbucsut venne asszonybarátitól,
Asszonybarátitól s szép kicsi fiától.
Avval visszamene Kőmíjes Kelemenné,
Sirva haladt magos Déva vára felé.

KELEMENNÉ (megjelenik, haja kibomolva ,
alig áll a lábán)

KELEMEN (átkarolja, majd támogatva megindul
vele a szín közepén, háttal a közönségnek, a legények félköre felé)

KŐMÍVESEK (fokozatosan teljes kört képeznek a házaspár körül. Az egyik legény magasba emel egy kőtörő kalapácsot, lesújt vele. Tragikus erővel felhangzik a ballada dallama, a kőművesek köre kivonul a színről, annyira szorosan és vontatottan lépve, hogy a nézők semmit se lássanak a köztük lévő élettelen asszonyból. Kelemen összetörten egyedül marad a színen.)

SZÖVEGMONDÓ

Megfogák szép gyöngén, bétévék a tűzbe,
Az ő gyenge hamvát keverék a mészbe,
Avval állíták meg magos Déva várát,
Csak így nyerheték meg annak drága árát.
A KOC SIS (bevezeti a kicsi fiut, mutatja, hogy ott áll az apja, menjen hozzá. Gyöngéden előre taszítja a gyermeket, majd csendesen kimegy a színről.)
KICSI FIU (félénken közelít bánatba roskadt apjához)

Kedves édesapám, kedves édesapám !
Hol maradt, hol maradt az én édesanyám ?
KELEMEN (időbe telik, amíg megjön a szava)
Hadd el, fiam, hadd el, hazajő estére.

KICSI FIU

Istenem, Istenem, este is eljőve,
Mégis édesanyám még haza nem jöve...
Apám, édesapám, mondja meg igazán,
Hogy hol van, hogy hol van az én édesanyám ?

KELEMEN

Menj el fiam, menj el magos Déva várra,
Ott van a te anyád, kőfalba van rakva .
KICSI FIU (a magos kőfalra tekint, amerre az apja mutatta)

Anyám, édesanyám, szólj bár egyet hozzám
KELEMENNÉ HANGJA (a színpalán mögül)

Nem szólhatok, fiam, mert a kőfal szorít,
Erős kövek közé vagyok bérakva itt.
KICSI FIU (megtántorodik, mintha a lába alatt megindulna a föld)

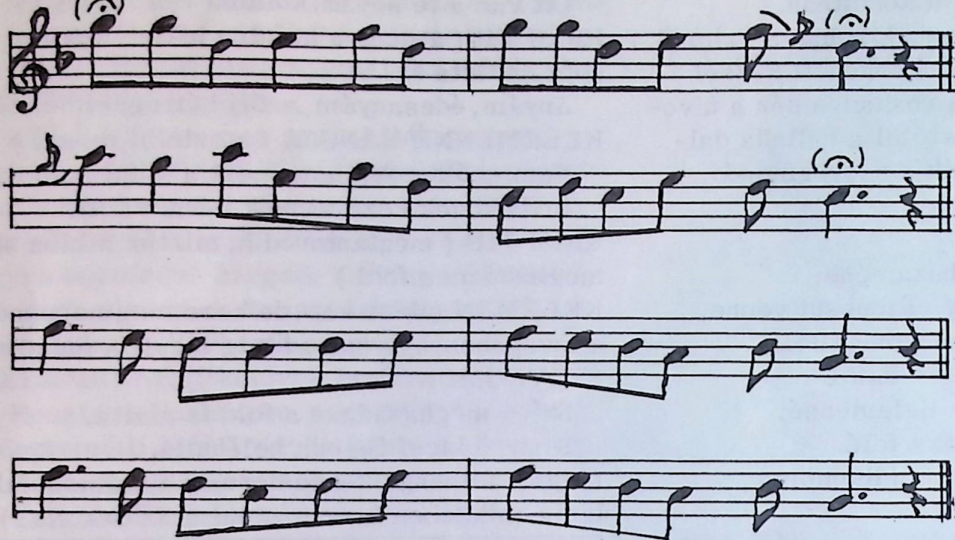
KELEMEN (utána kap, de keze megmerevedik a levegőben, úgy marad míg lehull a függöny)

SZÖVEGMONDÓ

Szíve meghasada, s a föld is alatta,
S az ő kicsi fia oda beléhulla.
(Ujból felhangzik-szomorúan-a ballada dallama, miközben lassan zárul a FÜGGÖNY.)

KÖMÍVES KELEMENNÉ DALLAMA

Rubato*kodály gyűjtés - Szárhegy (Csik) - 1910*

KÓKORSZAK

Kovakő
 alapkő
 malomkő
 kockakő
 epekő
 vesekő
 határkő
 kazánkő
 ékkő
 kékkő
 lúgkő
 zsirkő
 tűzkő
 műkő
 sírkő.

Kányádi Sándor
 (Kolozsvár-1968)

A TŰZ CSIHOLÓJA

ADY ENDRE

Csak akkor születtek nagy dolgok,
 Ha bátrak voltak, akik mertek
 S ha százszor tudtak bátrak lenni,
 Százszor bátrak és viharvertek.

Az első emberi bátorság
 Aldassék: a Tűz csiholója,
 Aki az ismeretlen lángra
 Úgy nézett, mint jogos adóra.

Mint egy Isten, hóban vacogva
 Fogadta szent munkája bérét:
 Még ma is minden bátor ember
 Csörgedeztetni az ő vérét.

Ez a világ nem testálódott
 Tegnaphoz húzó, rongy pulyáknak:
 Legkülönb ember, aki bátor
 S csak egy különbb van, aki: bátrabb.

S aki mást akar, mint mi most van,
 Kényes bőrét gyáván nem óvja:
 Mint ős-ösére ütött Isten;
 A fölséges Tűz csiholója.

A SEPSISZENTGYÖRGYI NÉPI MŰVÉSZETI ISKOLA

1972 év végi kiállításának anyagából: faragott székhátak.

A kálnoki iskolások — Bálint András növendékei — munkái.

Megismerem cserkészemet

Érthetetlen és felesleges dolognak látszik ismert cserkészek megismeréséről beszélni! Vagy talán feltételezik rólam, hogy még csak nem is ismerem cserkészemet? Jó, hát lássuk csak: Névszerint ismerem valamennyi cserkészemet, tudom, hogy hány évesek, kik a szüleik és ismerem mindegyik cserkészstudását, ugyanis valamennyit én próbáztattam.

A cím olvasásakor ilyen és hasonló gondolatok születhetnek meg sok vezetőben, mégis azt kell válaszolnunk, hogy szép, jó és értékes is minden felsorolt eredménye a megismerésnek, de nem elégséges a cserkészjellemnevelés munkájához. Sokan vannak, akik még többet értek el a megismerés terén azzal, hogy megismerték cserkészeik családi körülményeit s azt is tudják, hogy milyen eredményt értek el cserkészeik az iskolában vagy műhelyben. El kell ismerni ennek a tájékozottságnak a nagy értékét, azt, hogy jóval több az átlag vezető vagy kezdő vezető által elért eredménynél, azonban megelégedetek ennyivel sem lehetünk, ha a cserkészlet által adott lehetőségekhez mérjük az eredményt.

Sok a lehetőség a megismerésre, s a felelősségérzet az, amely többet kíván tőlünk. Azt mondja a felelősségérzetünk, hogy Isten bízta ránk a gyermekeket s neki tartozunk elszámolással. Éppen ezért kell jobban megismernünk a gyermekeket, hogy maradandóbb és mélyebb hatású nevelőmunkát végezhesünk s hogy átvezethessük a cserkészeket az élet útvesztőin.

Mélyrehatóbb megismerést kíván meg a munka sikere, hiszen megtörtént, hogy a szülő és parancsnok beszélgetése nagy meglepetést okozott mindkettőjüknek. A parancsnok meg volt elégedve a derék, szolgálatkész Karcsival s az édesanya meg éppen azt panaszkolta, hogy a fia otthon lusta, engedetlen.

Az is megtörtént már, hogy akit a parancsnok otthon szelídnék és türelmesnek látott mindig, ugyanabból a fiúból a táborban indulat robbant ki a szokottnál több türelmet kívánó alkalommal – pedig már otthon jól ismerte a vezetője.

A nagy gyakorlatú vezető jól tudja, hogy ilyen csalódásokat – de kellemes meglepetéseket is – mindig várhat a táborban. Ezért esik szó most a megismerésről, mert az évközi cserkész munka nem nyújt mindig elegendő lehetőséget a megismerésre, hanem csak a táborozás, vagyis a cserkészlet igazi élése. A tábor állandó együttlétében ezer megvilágításban áll a cserkész a vezető előtt.

Persze arra is választ kell kapnunk, hogy hogyan és mely alkalmakkor mutatja meg a cserkészlet a tábor. Mielőtt a választ meghallgatnók, előre tolakszik egy másik kérdés, amely így hangzik: "Miért szükséges a tökéletes megismerés?" A válasz egyszerű, akit nem ismerek jól, azt nem nevelhetem nagyobb eredménnyel. Amíg előttem az egyes gyermek lelke ismeretlen, addig nem is tudhatom, hogy mit tegyek vele. Alkalmazhatok általános nevelést, kiképzést, amely alkalmas lesz arra, hogy jó hatást gyakoroljon a cserkészre, rendre s fegyelemre szoktassa. De ezzel a kiképzési móddal még nem tettem eleget a cserkésznevelés igényeinek, nem figyeltem meg, hogy az egyes cserkésznek melyek a lelki igényei, legfeljebb csak ennek a mélyebb megismerésnek a kezdetéig jutottam el.

A jó kiképzés, jó módszerrel alkalmazva, lelki hatásokat is ér el, de ez még mindig csak tömeghatás, nem egyéni nevelés. Az egyéni nevelés akkor kezdődik el, amikor a cserkészpróbák, különpróbák és kiképzési eszközök az egyén jellemét formáló eszköz-zé avattatnak.

Ilyen magasabb értelemben vett cserkészmunka felé a megindulás a megismerés. Ismeretlen anyagból nem kezd addig szobrot formálni a szobrász, míg nem ismeri a rendelkezésére álló anyag természetét, hogy lágy-e vagy kemény-e, vagy keményedő, esetleg lágyuló a természete? Reped-e vagy ellenáll, milyen az ellenállása bizonyos külső hatásokra? Az anyag természete szabja meg az alakító eszközök kiválasztását.

Az általános hatások értéke a közösségi élet szempontjából nélkülözhetetlen, de a közösség életét magasabb színvonalra emelni csak az erős egyéniségek tudják. A jobb megismerés célja az egyének megismerése. Az egyéni nevelés értéke, hogy eljut az egyéniségig. A vezető nem végezheti el teljesen az egyéniség kiművelését, de megkezdte ezt a munkát és egy-két év alatt megismerteti az egyént önmagával, és megtanítja az önnevelés nagy művészetére.

És most végül lássuk, hogy milyen alkalmak kínálóznak a táborban a cserkész megismerésére. A tábor erre két nagy lehetőséget ad, az egyik az állandó együttlét, a másik a mindennapi életnél keményebb helyzetek, megpróbáltatások alkalmai. Mindjárt reggel, amikor a parancsnok ébresztőt fujat, legyen talpon ő maga is és nézze végig az ébredést és figyelme meg az ébredőket külön is. Lesznek egészséges, mély álmú, vagy feltűnően gyenge cserkészek, akik a kürtszóra sem ébrednek fel. Ezeket nem bírálhatom ugyanúgy, mint a megrögzött lustákat. Az egyik a kürtszóra meg sem mozdul, a másik felpattan, a harmadik ártatlan tréfálkodásból tettetve alszik tovább, de csak a hideg vízzel nyakonöntésig, a negyedik még nyújtózik, lassan tápázkodik fel, de egy rövid megjegyzésre, hogy "győzd le lustaságodat, ne légy gyenge vele szemben" másnap vagy harmadnap már felpattan a kürt szavára. Így látszik meg az akarat és akaratnélküliség s az akarat lassú vagy gyors kifejlődése egy egyszerű és sokak által talán megfigyelésre sem érdemesített mozzanatban.

A rendes vagy felületes mosdás és öltözködés s a szalmazsák, takarók és egyéb holmik rendbentartása vagy elhanyagolása a rendszeret hiányát vagy fokát láttatják meg mindjárt a reggeli sátorszemle alkalmával. A sátorszemlét az első napokban nem is szükséges bejelenteni, jó észrevétlenül megtartani, azután megjegyzéseket tenni, két-három fekhely megemlékezésével. A következő nap majd megmutatja, hogy kik a fogékonnyabb lelkületű cserkészek, kik azok, akiken csak a bementett hivatalos sátorszemle, vagy csak a versenyszerű jutalmazás segít. Nagy érték a vezető számára annak felfedezése, hogy mennyi készség van egyik-másik cserkészben.

A reggeli torna és tábortakarítás mind újabb alkalmak a cserkész megismerésére. A szemét elégetése vagy szemétdöörbe hordása, esetleg bokrok és szalmazsák alá rejtése mind olyan jelenségek, amelyek a cserkész természetére rávilágítanak és bizonyos mértékben összefoggenek a nyíltsággal és őszinteség hiánnyal is, hacsak nem otthoni neveléshiányok, rossz szokások. A köröm ápolása, az étkezés módja és számtalan más alkalom nyújt még lehetőséget az alapos megismerésre.

A vezetőnek nem kell csőszködni a táborban, hogy mindent meglásson, az állandó együttlét őszinteségre bírja a cserkészeket, különösen a nyelvükön beszélni tudó, melegszívű vezető előtt, aki a türelmet a szigorral jól tudja egyeztetni. A vezető újabb alkalmakat is könnyen találhatna a megismerésre a táborban, csak jól kell kihasználnia az a-

dódó lehetőségeket. Közkedvelt izgalmas játék vagy javában folyó fürdés sípszóra abba-hagyása megmutatja, hogy ki mennyire tud már magán uralkodni, s az egyenkénti kiszó-lítás a jó játékból valamilyen ürüggyel, kisebb próbája lehet annak, hogy haladt-e már valamicskét előre egy-egy kisebbakarátú tagja a csapatnak.

Figyeljük meg cserkészzeinket viharban, őrtálláson, fárasztó munkában: sátorárok, személgödör ásása alkalmával, favágás, fahordás, akadályverseny, portyázás közben. Ilyenkor az akarat, kitartás, bátorság, csüggedés, panasz, türelmetlenség mind felszín-re kerül. Áldott alkalmak ezek a nevelés lehetőségeinek.

Egy rendezett véletlen: nem küldött húst a mészáros - egy táborozás alatt egyszer megtörténhetik - s egy kis koplalás felér azzal az eredménnyel, amit ez az alkalom nyújt, újabb tulajdonságok megfigyelésére. Talán lesznek, akik elkeserednek, de lesznek, akik megosztják kenyerüket azokkal akiknek már elfogyott, vagy nem jutott. A sze-retetnek, fősvénységnek, kapzsiságnak és áldozatkészségnek megnyilatkozásaira lesz ez alkalom. A jótett és tíz törvény cselekvésének bőséges gyakorlására lehetőség a tábor, amely életi a fiúkkal és leányokkal a cserkészzetet, megmutatja, hogy ki milyen eredmé-nyeket ért el, mennyi benne a cserkészlelkület, de egyúttal alkalmat is nyújt a hibák le-küzdésére, a fogyatékosságok pótlására s a jótulajdonságok megerősítésére.

Sokszor egy portyázás, vagy akadályverseny versenyteljesítményeinél sokkal többet ér a cserkészek magatartása, tulajdonságaik megnyilatkozása. A parancsnok nem lehet ott mindenütt, de megsokszorozódik tisztjeiben és őrsvezetőiben is, akikkel naponta a tábortűz előtt összegezze megfigyeléseik eredményét. (Jó módja ez a vezetőképzésnek.) Megbeszélés után a tapasztaltakat a vezető hirdesse ki a tábortűznél.

Ne higgye a vezető, hogy olyanok a cserkészei, amilyeneknek évközben egy-egy ösz-szejövetelen ismerte meg őket. Különösen akkor figyeljen tovább, ha mindig jónak és en-gedelmesnek mutatkoznak cserkészei. Ha megelégszik a felszínes ismerettel, könnyen kifejlődik a cserkészekben a képmutatás, alattomoság.

Ne keseredjék el a vezető ha sok hibát észlel megfigyelései nyomán. Inkább örüljön, ha néha már előtte is kimutatták hibáikat. Ez már a bizalom jele, feltéve hogy tud a ve-zető tekintélyt tartani. Ha idáig eljutott, eljutott az egyéni nevelés megkezdésének lehető-ségéig.

Sok vezetőt elkedvetlenít fáradozásának látszólagosan kevés eredménye. A valóság az, hogy egy-egy beoltott erény lassan izmosodik s talán csak akkor mutatkozik meg an-nak értéke, amikor a fiú már régen elhagyta a csapatot.

Mély szántást akarunk végezni a cserkészzetben, nemcsak a felszínt kapargatni. A jellemnevelés alapos munkája mély szántás, egyéni nevelés, amely nem nélkülözheti a gondos megismerést. Ennek az igazi nevelő munkának a cserkészekben észrevehető ered-ményeken túl van egy másik eredménye s ez az, hogy jótékonyan hat magára a vezetőre is. A cserkész megfigyelése közben magunkat is jobban megismerjük, és bizonyára lesz erőnk tovább nevelni önmagunkat, hogy mindig jó példát adhassunk, mert erre kötelez a vezetés felelőssége Isten előtt és a haza iránt.

F. E.

„Ha egy nép nem képes belső megújódásra, hogy jobbá és nemesebbé váljék, akkor megérett a pusztulásra“.

SZÉCHENYI ISTVÁN

kiscserkész vezetőknek

A Magyar Cserkészlet jövője kiscserkészletünk minőségétől függ. Ennek tudatában és a kiscserkész munka elősegítése érdekében indítjuk ezt az új rovatot a VL-ban. A rovat szerkesztője VARES-KA ANDREA, lcsst.

A KISCSERKÉSZ ÖSSZEJÖVETEL.

Az 1972-es Kiscserkész V. K. táborban, Fillemoreban, sok szó volt arról, hogy hogyan is lehetne logikusan beosztani egy kiscserkész összejövetelt. Ezeknek a megbeszéléseknek lett az eredménye a "R. Ö. R." beosztás. Az "R" betű a rajgyűlést jelenti, az "Ö" betű pedig az őrsi összejövetelt jelzi. A kiscserkész összejövetel két órás és az őrsvezetők is valamint a rajvezetők is egy órát kapnak foglalkozásra. A "R. Ö. R." rendszer így oszli fel:

R	-	Raj foglalkozás	0	30 perc
Ö	-	Őrsi foglalkozás	-	60 perc
R	-	Raj foglalkozás	-	30 perc

Valószínű, hogy a "R. Ö. R." rendszer nem minden esetben oldható meg. Viszont minden csapat igyekezzon azért a "R. Ö. R."-nek valamilyen formáját alkalmazni. Ez a rendszer magába foglalja azt, hogy úgy a kiscserkész őrsvezetőnek, mint a raj, vezetőnek megvan a maga bizonyos foglalkozási területe, amelyért ő felelős.

Az első 30 perc, amit a rajvezető vezet, talán az egész összejövetelnek egyik legfontosabb része - hiszen itt adja meg az összejövetelének célját, hangulatát.

Ez alatt az első 30 perc alatt a raj összeáll; imádkozás után a rajvezető előre elkészített raj foglalkoztatást indít el. Itt be lehet iktatni egy rövid szemlét, a gyerekek egyenruháját ellenőrizzük. Ezt követné egy játék raj keretben, amivel a gyerekek energiáját vezetnénk le: staféta, labda játék, vagy hangos játékok mint "Adj király katonát", vagy "Tűz, víz, szél", stb.

A raj-játékot a raj ének követheti. Itt új éneket taníthat a vezető valamint gyakoroltathatja a már ismerteket. A fontos az, hogy az összes kiscserkész az őrsvezetővel együtt énekeljen. - Ha a raj egy ünnepélyen való szereplésre készülne, akkor a szerepek begyakorlását is bele lehet iktatni az első és utolsó 30 percbe.

Következik az őrsi összejövetel: erre egy órát adjunk általában. Az alatt az őrsvezető átveszi a tagokkal a próba anyagot, ami arra az összejövetelre a munkatervben szerepel. Ebben az órában szerepel az őrsi "csendes játék" - (Megy a gyűrű, Kim játék, Fekete, fehér, igen, nem, stb.) Ez alatt az idő alatt szórakoztató mesét is mondhat az őrsvezető, amit képekkel vagy bábúkkal tehet érdekesebbé. Itt szerepelhet továbbá magyarság-ismereti anyag is: ez a kiscserkész esetében nem magyar iskola anyag legyen, hanem inkább beszéd, írás és olvasás gyakorlat játék formájában. Például: állat képeket a megfelelő szavakkal egyeztetni; elbeszélni ünnepi szokásokról; verselés; közmondások ismertetése; egyszerű számolás; tárgyak megnevezése, stb.

A hozzávaló színpad könnyen elkészíthető I. Szabadban: a cserkészlet szempontjából legalkalmasabb két 2 1/2 m magas pózna, melyeket a földbeverünk egymáshoz kb 150 cm távolságra. A felső végükhöz egy kb 3 méteres lécezt erősítünk, úgy hogy jobbra balra 75-75 cm kiálljon. A sínt saját testmagasságunknak megfelelően erősítjük a függőleges lécekre. (1. ábra). A játszótér 70 x 150 cm, a többi ábrázolt rész át nem látszó pokróc anyaggal van burkolva. A játszótér fehér lepedővel, esetleg selyemmel fedjük. Az árnyképeket a lepedő mögött mozgatjuk.

Játszhatunk úgyis, hogy a lepedő mögöttünk van kifeszítve, de akkor már körülményesebb a színház készítése, ti. egy méterrel mögöttünk is állványt kell készítenünk, arra feszítjük a lepedőt és előtte mozgatjuk az árnyképeket. Az az előadásmód akkor alkalmasabb, ha több egymás mögötti árnyképet akarunk mozgatni, (ha elől van a lepedő, úgy 3 cm távolságból az árnyképek homályosodnak és nagyobbodnak); ezáltal is elérhetünk nagyon érdekes művészi hatásokat, de ez már nagyobb gyakorlatot és felkészültséget kíván.

II. Szobában: az ajtónyílást nagyszerűen felhasználhatjuk árnyjátékok előadására, csak testmagasságunknak megfelelően át nem látszó anyaggal, illetve a felülmaradt részt fehér lepedővel kell befednünk. A fényforrást középen kb 1 méternyire mögöttünk, fejmagasságunknak megfelelően helyezzük el. - A papírlemezről kivágott árnyképeket vékony lécekre rögzítjük. Azokat a végtagjaikat, amelyeket mozgatni akarunk, külön vágjuk ki és a 2. ábrában feltüntetett módon illesztjük a törzshöz.

Büky Béla

A KERETTÖRTÉNETEK HASZNÁLATÁNAK NEVELÉSI JELENTŐSÉGE CSERKÉSZ- MUNKÁNKBAN

Mi a cserkészlet? B.P. egyszerűen jellemnevelő játéknak nevezte. Ehhez a meglatáshoz tette hozzá a magyar cserkészlet nagy nevelője Sík Sándor a gondolatot, hogy olyan jellemnevelő játék, amelyből emberebb ember és magyarabb magyar kell, hogy megszülessék.

Ezen ifjúsági mozgalom eredményességét az elmúlt évtizedek már bebizonyították. Dehát miben is áll ezen csodálatos nevelési módszernek a titka? Miben rejlik hatóereje? Nehéz röviden összefoglalni, mert sok komponensből tevődik össze. Szerepet játszik itt a vezetők meggyőző példaadása, a cserkészek irányított öntevékenysége, a közösség baráti bizalmassága, a hazaszeretet ápolása, a természet szeretete, romantikája, a vídamság és fegyelem, a kirándulás és tábor, a játéknak a közösségi szellemet kialakító hatása. Sokáig folytathatnánk még. Kimeríteni alig lehet. A kerettörténet is e számos komponens egyike.

A cserkésznevelés egy részét bizonyos tudásnak az átadása képezi. Sokrétű cserkészstudásról van szó, ami magában foglal természetismeretet és magyarságtudományt, gyakorlati cserkészügyességet, önnevelést és még számtalan mást. Mindezt a sok tudnivalót a próbarendszer adagolja a cserkészek életkorának megfelelően. Egy-egy próba elvégzésére 3-5 hónapot szánunk. Ezen idő alatt azonban a fentemlített tudásnak az elsajátítása nem a legfontosabb. Egyenlő vagy még lényegesebb szerep jut a próba nevével ki-fejezett és a kerettörténetben elmagyarázott szellem kialakításának. Tehát a keretmese az, amin keresztül a próba anyaga tartalmat nyer.

Éppen ebben rejlik a cserkésznevelés nagyszerűsége. Nem választja külön az elméletet a gyakorlattól. Nem hangsúlyozza ki jobban az egyiket, mint a másikat. Az egész embert tartja szem előtt, aki két lábbal a földön áll, vagyis reális tudásra törekszik, de ugyanakkor lelkét eszmék, ideálok emelik, lendítik, nemesítik, tevékenységének célt és értelmet adnak. Sík Sándor fejezi ki ezt tömören "Embernek lenni" c. költeményében:

"Embernek lenni, semmi egyébnek,
De annak egésznek, épnek,
Föld szülötte földnek,
Isten lehelte szépnek."

A cserkész a keretmesén keresztül kapja meg életének problémáira, kisebb-nagyobb nehézségeire a feleletet. Ezért sem lehetséges többek között az, hogy ha pl. egy leány 14 éves korában lép a cserkészkeretbe, akkor vele a kisleánycserkész vagy segítő-leánycserkész próbáit kezdjük el. Ha ezt tennénk, számára a cserkészkeret nem jelentene élményt, pozitívumot, mert az ő életének másutt vannak már a problémái, mások érdeklődésének területei.

A keretmesében szereplő személyek legtöbbször olyan húsból, vérből való, a cserkészhez hasonló emberek, akik mernek a közfelfogással, az átlag emberrel szemben akarni. Egyéniségel. Szabadok. Nem tömegemberek. Bátorsággal, hittel, akarással, leleményességgel stb. viszik is valamire. Van életüknek célja s ez őket tartalmassá teszi.

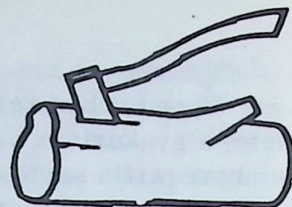
Tehát a keretmesék személyei mint ideálok, szimpatikus módon állnak a megfelelő korú cserkészek előtt. Őket hasonló aktivitásra, életük tartalmassá tételére, küzdelemre motiválják. Azért helytelen lenne ha észrevenném, hogy pl. kisleánycserkészeim gondolkodásától, lelkivilágától távol állnak a meseország tündérei, de számukra a próbaanyagot mégis a kis tündérek mesekeretébe állítanám. Az a feladatom: megfigyeljem mi az, amire az ő lelkük jobban hangolódik. Ha az pl. az ősmagyar világ, vagy a honfoglaló magyarok leánygyermeké, dolgozzam fel anyagomat ennek keretmeséjében. Ne féljek a nem kitaposott úton járni! Ha gondolkozó, látó és a dolgokat hittel szemlélni akaró vezető vagyok, munkámat eredmény, Isten segítségével fogja kísérni.

A keretmesének – mint minden más nevelőeszköznek csak akkor van jelentősége, ha helyesen használjuk. Ezért igyekezzünk minél szemléletesebben, világosabban, ügyes fordulatokkal cserkészeinknek a történetet felejtethetlenné, vonzóvá tenni, hogy követésre ösztönözze őket. Így majd megfogja a ráknézettakat az élet igazi értéke, szépsége és megértik, hogy többet ér adni, mint kapni. Legyen élvezetes a keretmesénk, hogy általa maga a jó legyen vonzóvá. Győződjenek meg cserkészeink arról, hogy jónak lenni nem tehetetlenség, tunyaság, hanem ellenkezőképpen erő. Annak az embernek van legnagyobb ereje, aki képes legyőzni önmagát. Ilyen jellemességre, lelki erőre van szüksége a cserkésznek is, ha családjának: napsugara, szívecskéje, körülötte élő barátainak: éneklő tündére, okos leánya; magyar népének: fehér liloma, regőse; a természetnek: hű leánya; Jézus Krisztusnak: jó tanítványa, hitvallója akar lenni.

A keretmesén keresztül tehát nagyon sokat el tud érni egy ügyes vezető, ha azt megfelelő pedagógiai érzékkel használja fel. Az érdekesen beállított keretmese öntevékenységre indítja cserkészeit és nagyban segíti őket az önnevelés nehéz munkájában. Valóban jó eszköz arra, hogy kialakuljon bennük az "emberebb ember és magyarabb magyar".

Padányi Erzsébet cst.
Bécs

Az Én Módszerem

HOGYAN TANITSAM A TÉRKÉPISMERETET?

1. Nem magam tanítom a cserkészpróbákat, hanem őrsvezetőim tanítják általam jóváhagyott tervezetük alapján.
2. A térképismeretek elsajátítását gyakorlatilag végeztetem. Erre legkíválóbb alkalom az őrsi kirándulásokon nyílik.
3. Négy őrsi kirándulásra és egy őrsi összejövetelre beosztva az alábbiak szerint tanítatom a térkép használatát.

Első kirándulás

Egy jó kilátású helyen (kilátó, hegycsúcs, stb.) az őrsvezető megmutatja azokat a tereprészeket, amiknek térképjeleit már a második próbára megtanulták a fiúk a tájékozódás c. próbapontban. Ezeknek jeleit a térképen minden fiú megkeresi. Cél: eddigi ismereteik felújítása és a gyakorlatban való alkalmazása. Térkép beállítás. Álláspont meghatározása.

Második kirándulás

Az őrsvezető egy 1-2 km. hosszúságú, lehetőleg jó kilátású útszakaszon, térképpel a kezében végigvezeti őrseit. A közben látható tereprészeknek a térképen való jelölését megmutatja, megmagyarázza az őr tagjainak. Közben, az egyszer már előfordult tereprészekhez érve a fiúkat kérdezi meg.

Otthon erről az útszakaszcól és a belátott környékről térképmásolást csináltat az őr tagjaival.

Harmadik kirándulás

Az őr tagjai felváltva vezetik az őröt a többi őrsi tag és az őrsvezető ellenőrzése mellett az előző kiránduláson végzett feladattal.

A kirándulás befejezése után az egész kirándulás alatt megtett kb. 10 km-es útszakaszcól és annak környékéről térképnagyítást készítenek az őrsvezető által meghatározott mérték szerint.

Őrői összejövetel

Homok-asztalon az őr minden tagja elkészít egy kb. 1 km-nyi területet, térkép után, mérethűen. Közösen megbeszéli és elkészíti a legközelebbi őrsi kirándulás úti-tervét. (Menetidő számítás, gyaloglási szabályok ismerete.)

Negyedik kirándulás

Az őrök tagjai felváltva vezetik az őröket az összejöveteleken elkészített útiterv szerinti útvonalon. Az útközben látható tereprészek (elsősorban a domborzat) részletes magyarázatával oktatják az őrök többi tagját.

Kirándulás után cserkésznaplójukba berajzolják az összes általuk ismert egyezményes jelet.

Próbakirándulás

Az őrök tagjai kettesével próbakirándulásra mennek a rajparancsnok által megszabott útvonalon és elvégzik a kiosztott feladatokat.

+ +

Magam, mint néma hallgató résztveszek az őrök összejöveteleken és a negyedik kiránduláson. Áttanulmányozom a próbakirándulásokról a fiúkkal íratott jelentéseket (esetleg egyes útkereszteződéseknél, kijelölt pihenőhelynél magam is megfigyelem őket.) Ezeknek alapján azoknak, akik feladatukat teljes mértékben megoldották, a fenti próbanagy próbáját, külön próbáztatás nélkül is elfogadom.

B. D.

MINTA ŐRSI GYŰLÉS

Csapatunk őrökvezető-tanfolyamainak végén, amikor az őrökvezetőjelölteket már kellőképpen kioktattuk, a csapat egyik tisztje idősebb fiúkból, többnyire már kész őrökvezetőkből összeállított őrökkel minta őrök gyűlést tart. Így az elmélet a gyakorlattal benső kapcsolatba kerül. A tanfolyam résztvevői azonban nemcsak csendes szemlélői a minta őrök gyűlés lefolyásának (amely éppen olyan, mintha rendes őrök összejövetel volna: résztvevői közt vannak elkészítő, rendetlenkedő, folytonosan közbeszóló cserkészek), hanem őket is bevonjuk tevékenyen az őrök gyűlésbe, hogy ők is élvezhessék a jól összeállított munkarendet.

Idei minta őrök gyűlésünk vázlata (a kezdődő-befejező ceremóniák említése nélkül).
1. Térképészeti. A színtvonalak érzékeltetése felszeletelt burgonya segítségével. Mindenki kapott egy fél burgonyát, azt hosszában szeletekre kellett vágnia. Ha a szeletek széleit egy középpontú papírra rajzoljuk, megkapjuk a "Burgonyahegy" különböző magasságának színtvonalait. Azután mindegyik őrök tag kapott egy dobozfedélen vagy tálcán homokot és egy térképmásolatot. A térképmásolaton feltűntetett felszín-viszonyokat kellett a homokkal minél élethűbben kialakítani. Itt már a tanfolyam hallgatói is az őrök tagok mögé csoportosultak és segíthettek a munkában. 2. őrök kirándulás megbeszélése. 3. A negyedévi konferencia eredményei. 4. Énekek. 5. Megfigyelési feladatok. 6. A "traktorozás" c. játék. A padlóra gyékény kerül. Erre rááll négykézláb két fiú, háttal egymásnak. Ők a "traktorok". Hátukra ül, megint egymásnak háttal, a két "traktoros". Jól összefogódznak. "Rajta!" vezényszóra a traktorok megindulnak előre. Amelyik elhúzza a másikat, az a győztes.

D. J.

TÖRTÉNELMI TÁRGYU ŐRSI AKADÁLYVERSENY

Jó, ha néha ilyet is rendezünk. Cserkészletünk színesebb, őrök akadályversenyeink változatosabbak lesznek tőle. Ime egy példa.

1. FELTEVÉS: A 16. század közepetáján élünk. Kis magyar csapat vagytok, amely óvatosan halad célja felé. A környéken ugyanis portyázó török csapatok garázdálkodnak. Feladat: Biztosított menetben haladjatok a megadott irányba. (Esetleg: a sapkán szám.) Összetűzés egy portyázó török csapattal, azaz hogy a versenyben részt nem vevő őrssel. Számjáték.: Elbírálendő: a biztosított menet megoldása (esetleg a számjáték lefolyása).

2. FELTEVÉS: Patak partján magyar vitézre találtok, aki a patak vizében sebtől vérző karját mossa. Feladat: A balkaron lévő, kardtól eredő, nem mély vágást kell bekötözni (mentőláda nincsen!). Elbírálendő: a kötözés módja.

3. FELTEVÉS: A sebesült vitéz elmondja, hogy néhányadmagával kisebb török csapatot ugratott széjjel, Két török a közeli erdőbe menekült. Egyikük alighanem főtiszt, érdemes volna foglyul ejteni. Bizonyára nagy váltságdíj járna érte. Feladat: Az erdőben elég jól látható helyen, ülőhelyzetben lévő, bekötött szemű törököt szarvaslesszerűen meg kell közelíteni. Akire a török rámutat, leáll (nyílvessző érte). Elbírálendő: a megközelítés módja és eredményessége.

4. FELTEVÉS: A törököt foglyul ejtettétek. Kiderül, hogy Arszlán bég szolgája. Menekülés közben a lába nyílvesszőt kapott. Lováról lefordult, nem bír a lábára állni, ezért marad el urától, aki (pl.) északkeleti irányba menekült. Feladat: Minden segédeszköz (óra, iránytű) nélkül meghatározandó az északkeleti irány. A sebesült lábú törököt matatokkal vive, elindultak a meghatározott irányba. Elbírálendő: Az irány megállapításának helyessége és a betegszállítás megoldása.

5. FELTEVÉS: Rábukkantok az alvó Arszlán bégre. A nyakában kis zacskóba rejtett talizmán lóg. Egy rajz (pl. Erdély címere). Feladat: A sebesült török megkötözendő (nem tud lábára állni!) Arszlán béget néhány gyors mozdulattal gúzsba kell kötni, hogy mire felébredne, már ne nagyon tudjon rugdalózni. Meg kell állapítani, mit ábrázol a talizmán rajta. Elbírálendő: A sebesült török megkötözése, Arszlán bég gúzsba kötése és a rajz megfejtése.

6. FELTEVÉS: Az összekötözött török foglyokat hátrahagyjátok. Elszállításuk céljából a legközelebbi falú felé igyekeztek szekérért. A falu határában kút közelében visz el az utatok. A kút mellett egy török katona áll, jobb karját a kút fölé nyújtva. Közeledtekre elmenekül. A kút mellett, a földön, vászonzacskóba tett zöld port találtok. Feladat: Mit csinált a török vitéz (mérget szórt a kútba). Mi a teendő? (A falúbeliek értesítése. A vödör leszelése, nehogy valaki vizet meríthessen a kútból - persze a leszerelés végrehajtását nem szükséges megkívánni. Elfogadható megoldás a rossz víz jelének alkalmazása, azzal az indokolással, hogy abban az időben ez a jel - mondjuk - általánosan ismert jelzés volt.) Elbírálendő: a megoldás helyessége, az ötletesség és leleményesség

7. FELTEVÉS: A falúba (pl. a táborba) értek. Itt meghalljátok, hogy Arszlán béget és szolgáját kiszabadították. El is menekültek. Arszlán bég azonban elveszítette a talizmánját. Egy zacskó aranyat ígért a megtalálójának. Feladat: Pontosan leírandó Arszlán bég talizmánja (Erdély címere), hogy a leírás alapján egy piktor megfesthesse s így meg tudjátok szerezni a zacskó aranyat. Elbírálendő: Erdély címere leírásának helyessége, pontossága. (Esetleg leírás helyett lerajzoltatjuk a címet, de a színezés miatt nehezebb s csak akkor valósítható meg könnyebben, ha a fiúk ismerik a színeknek rajzos jelzéseit.)

IRÁNYÍTOTT ÓRSI KIRÁNDULÁSOK

Sokkal kevesebbszer adódik alkalom a csapatkirándulásra, mint azt szeretnők. Visszont egy-egy őrsi kirándulást sokkal könnyebb nyélbeütni. Igen ám, de hát mi biztosít minket arról, hogy az őrsi kirándulás valóban "cserkész"-kirándulás is lesz? Vagyis miképpen tudjuk elérni, hogy a fiúk ne csak egyenek és játsszanak a kiránduláson, hanem végezzenek cserkészfeladatokat is?

Ime néhány módszer. Válasszuk ki közülük azt, amely fiaink korának és cserkészműveltségének leginkább megfelel. Ne adjunk egyszerre túlságosan sok feladatot ("aki sokat markol, keveset fog"). Hagyjunk elegendő (de pontosan megszabott!) időt az egyes feladatok elvégzésére, nehogy túlterheljük a fiúkat. Ha a csapatban állandó őrsi pontverseny van, számítsuk be az elvégzett munkát az őrök pontozásába, erősen értékelten. Ha pedig nincs őrök közötti pontverseny, a kitűzött feladatokat őrsi versenyek keretében végeztessük el.

1. A környék valamelyik kiemelkedő pontjáról az őr minden tagjának látrajzot kell készítenie.

2. Megadott terepről mindenki készítsen térképvázlatot.

3. Határozza meg az őr azokat az útmenti fákat és bokrokat, amelyek a közeljövőre tervezett csapatzirándulás útvonalának egyik közelebb eső szakaszán vannak. Adjon be erről írásbeli jelentést. A jelentéseket a csapatkirándulás alkalmával ellenőrizzük és elbíráljuk.

4. Elhatározzuk, hogy csapat-növénygyűjteményt létesítünk. A növénygyűjtésben mindegyik őr résztvesz. Nemcsak az összegyűjtött növények mennyiségét és kikészítését bíráljuk és pontozzuk (csak gondosan lepréselt és pontosan meghatározott növényeket fogadjunk el!), hanem a lelőhelyek változatosságát is.

5. Az előbbi feladat egyszerűsítése: felsorolunk 15-20 növényt, amelyek közül egy-egy példányt minden őrnek be kell szolgáltatnia. Egyúttal jelentenie kell írásban, hogy a környék mely pontjain található aránylag nagyobb számban az egyes növények.

6. Öt-hatféle levélről gipszlenomatot kell készítenie az őrnek. Olyan leveleket válogassunk össze, amelyek a város közvetlen környékén nem találhatók.

7. Az őröket két csoportban indítjuk útnak. Az őr fele egy órával hamarabb indul s útjeleket, nyomokat hagy maga után. Az őr másik felének feladata a hátrahagyott nyomokat feljegyezni, illetve azok alapján az őr első részére rátalálni.

U. L.

MEGJELENTI MEGJELENTI MEGJELENTI MEGJELENTI MEGJELENTI MEGJELENTI

A CSERKÉSZKÖNYV III. KÖTETETE

A kitűnően szerkesztett és illusztrált könyv a Honfoglaló próba részletes földolgozását tartalmazza.

Hasznos olvasmány a szülők számára is.

Megrendelhető a Cserkészboltban.

Ára: 2 dollár

OLVASDI OLVASDI OLVASDI OLVASDI OLVASDI OLVASDI

Magyaroknak — Magyar szívvvel SZÍVESEN AJÁNLJUK

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

KITÜNŐ

Élet-, Baleset-, Kórházi-, Betegsegély-, Családi- és Tanulmánysegély
BIZTOSÍTÁSAIT

Ligonierl Bethlen Otthonunk gyermek- és öreggondozásával együtt.

In the True Spirit of Fraternality
SERVICE WITH SECURITY IS ASSURED
Through the best Life-, Sick Benefit-, Hospitalization-,
Educational- and Family Security Insurances With a Home
For The Aged and Dependent Children in Ligonier, Pa.

THE HUNGARIAN REFORMED FEDERATION OF AMERICA

3216 New Mexico Avenue, N.W. Washington, D.C. 20016

HUNGARIAN BOY SCOUTS ASS'N

Non-profit org.
U.S. postage
paid
Garfield, N.J.
Permit No. 204

P.O. Box 68
Garfield, N. J. 07026

Mrs. Ferenc Novák
42 Woodland Rd.
Short Hills, N.J. 07078

Return Postage
Guaranteed

PRINTED MATTER
ADDRESS CORRECTION REQUESTED

V E Z E T Ő K L A P J A

A magyar cserkészvezetők és szülők negyedévi értesítője.

A V.L. következő számába szánt cikkeket és hozzászólásokat
kérem minél előbb a következő címre beküldeni:

Rev. John A. Adam, S.J.

Fordham University

Bronx, N.Y. 10458, U. S. A.

A Vezetők Lapja a Magyar Cserkész Szövetség hivatalos lapja.
A cikkek és hozzászólások a szerzőjük álláspontját tükrözik.
A Vezetők Lapjában való közlésük nem jelenti azt, hogy a
Szövetség, vagy a Szerkesztő magáévá tette azokat.

PRINTED IN U.S.A.

Készült : International Printing Industries
Cserkész Nyomdájában - Lyndhurst, N. J.